

рсів може забезпечити допомогу в навчанні і виконанні шкільних завдань.

Слід пам'ятати, що деперсоналізований характер відомостей та спілкування в Інтернеті заважають їх адекватній оцінці. Тому необхідним є налаштування дитини (особливо, якщо їй менше 10 років) на перевірку достовірності відомостей з Інтернету. Довірливі відносини між батьками та дітьми, допоможуть у доборі й оцінюванні інформаційних ресурсів лише за наявності активної позиції батьків і їх авторитету як джерела педагогічно виважених відомостей.

Для молодших дітей основним методом попередження небезпек інформаційного простору є добір відомостей батьками відповідно до віку дитини і з позицій корисності цих відомостей. Зазначимо, що сучасні інформаційно-комунікаційні технології дозволяють більш ефективно здійснювати добір змісту матеріалів для дитини, ніж це можливим було раніше. Також для цієї категорії дітей необхідним є блокування батьками джерел загрозливих відомостей (що проповідують насильство, що збуджують агресію і страхи, суїциди, що до виготовлення вибухових речовини, відомостей порнографічного характеру тощо) і налаштування дитини на самоусунення від завідомо небезпечних відомостей та он-лайн контактів.

Для середнього шкільного віку основними завданнями батьків є виявлення прихованих змістів, контекстів (цілей джерела інформації) за спільного користування відомостями, налаштування на недовіру (додаткова перевірка джерел інформації).

У підлітковому віці під час оцінювання інформаційних ресурсів, слід співвідносити їх із загальноприйнятими соціально адекватними нормами поведінки, з прийнятими в родині моральними цінностями, позиціями. За сумісного перегляду (сприйняття інформації) потрібно допомагати дитині у виробленні власної думки.

У шкільному вихованні під час формування інформаційної культури особливу увагу слід приділяти розвитку критичного мислення, навичок аналізу, пошуку і збереження даних, виробленню власної думки дітей. Використання засобів морального виховання дозволить оцінювати інформаційні ресурси з позицій добра і зла, суспільної моралі й користі. Вказаним цілям має сприяти створення внутрішкільного інформаційного середовища із соціально-корисними інформаційними ресурсами. Робота вчителя з шкільним учнівським колективом повинна бути спрямована на створення позитивного мікроклімату з метою психологічного захисту кожного члена і його успішної ідентифікації з групою, захисту власного «Я», підви-

щення самооцінки особистості. Загалом гуманізація виховного процесу та індивідуальний підхід, встановлення персоналізованих, довірливих взаємовідносин між учителем та кожним учнем сприятиме підвищенню захищеності неповнолітніх від загроз віртуального світу.

Висновки. Не зважаючи на те, що досвід багатьох країн, показав ефективність тренінгових методик у підвищенні обізнаності дітей з питань онлайнової безпеки (див. наприклад www.onlandia.org.ua), потребує подальшого дослідження та впровадження комплексний підхід до проблем інформаційної безпеки неповнолітніх користувачів. Такий підхід має забезпечити ефективне поєднання навчальних, виховних, тренінгових методик, а також зусиль педагогів та батьків, громадських організацій у вихованні майбутніх «громадян» інформаційного суспільства.

★ ★ ★

Ковальчук В.Н. Проблеми інформаційної безпеки дітей різних вікових категорій

Анотація. В статті розглянуті особливості виховання дітей різного віку при оволодінні ними новітніми технологіями. В формі таблиці представлені рекомендації по вихованню безпечної та соціально-корисної поведінки к комп'ютерним технологіям, исходя из возрастной периодизации Эльконина Д.Б. Предложены советы для родителей и воспитателей для повышения безопасности социализации детей разного возраста в информационной среде.

Ключевые слова: інформаційна безпека, вікова періодизація, виховання.

Література

1. Информационно-психологическая безопасность (определение и анализ предметной области) / Г.Л. Смоленя, Г.М. Зарковский, В.М. Розин, А.Е. Войкунский — М.: Ин-т системного анализа РАН, 1997. — 52 с.
2. Проблема: Интернет в школах. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://sp.sz.ru/security.html> http://sp.sz.ru/01_02_05_03.html.
3. Беспалов П.В. Компьютерная компетентность в контексте личностно ориентированного обучения / П.В. Беспалов // Педагогика. — 2003. — №4. — С. 41–45.
4. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: навч. посібн. — К.: Академвидав, 2006. — 360 с.
5. Вікова та педагогічна психологія: навч. посібн. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. — К.: Просвіта, 2001. — 416 с.
6. Бадмаев Б.Ц. Психологія в роботі учителя: В 2-х кн. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2000. — Кн. 1. Практическое пособие по теории развития, обучения и воспитания. — 240 с.
7. Безпека дітей в Інтернеті [Електронний ресурс] / Веб-сайт Microsoft. — 2006. Режим доступу: <http://www.microsoft.com/rus/athome/security/children/default.mspx>.
8. Лапінський В.В. Методичні рекомендації щодо облаштування кабінету інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій загальноосвітніх навчальних закладів / В.В. Лапінський // Інформатика. — 2005. — №2–3. — С. 9–32.

★ ★ ★

Про проведення конкурсу «Онляндія в моїй школі»

Міністерство освіти і науки України повідомляє, що з 1 листопада 2010 року по 31 січня 2011 року в рамках програми «Онляндія — безпека дітей в Інтернеті» проводиться конкурс «Онляндія в моїй школі» серед учнівських колективів загальноосвітніх навчальних закладів.

Для програми «Онляндія: безпека дітей в Інтернеті», що діє в Україні вже третій рік, розроблено спеціальний веб-ресурс — www.onlandia.org.ua, на якому розміщені навчальні матеріали для дітей, учителів і батьків.

Міністерство освіти і науки України звертається з проханням довести до відома загальноосвітніх навчальних закладів про конкурс «Онляндія в моїй школі». Переможці отримають для навчального закладу сучасну систему забезпечення безпечного доступу до мережі Інтернет та захоплювальні подарунки.

Умови проведення конкурсу розміщені на сайті <http://www.onlandia.org.ua/ukr/onlandia-at-my-school.aspx>.